

ԾԱՂԻԿ շարժը երկու ան-
գամ կը հրատարակուի Զորեք-
շաբթի եւ Շաբաթ օրերն : —
Տարեկան բաժանորդագրութեան
գինն է 100 դրուշ արծաթ : —
Վեցամեայն 50 . — Գաւառաց
համար 115 դրուշ . — Վեցամե-
այ 60 . — Ծանուցման տողը
5 դրուշ :

ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ԳԱՓԱՄԱՃԵԱՆ

Որ եւ է նամակ կամ գրութիւն
պէտք է ուղղել :

Առ Արտոնատէր և Տնօրէն
ԱՆՏՈՆ ՍԱՔԱՅԵԱՆ
Էջմի Զապիթիէ Ճատտէսի
Նշան էք . Պէրպէրեանի Տպա-
րանն :

Խմբագրութեան յանձնուած
գրութիւնք ետ չեն տրուիր :

ԱՐՏՈՆԱՏԷՐ
ԱՆՏՈՆ ՍԱՔԱՅԵԱՆ

40 ՓԱՐԱ

ՀԱՆԴԵՍ

ՓԱՐԱ 40

Ա Ձ Գ Ա Յ Բ Ն Ե Ի Զ Ա Ղ Ա Զ Ա Կ Ա Ն

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Ազգային տեսութիւն (Ասպետութիւն Զուռն-
եան հաստատութիւն. — Յաւակցութիւն և
նուէր. — Բարձր Յակոբ փաշայ. — Գրա-
կան (Ողջոյն քեզ Մարիամ) . — Տարած մ
մահ մը . — Փշրանք . — Ժողովրդային առող-
ջապահութիւն . — Ասկէ անկէ . — Կանանց ժո-
ղով . — Մանր ու թեթեւ . — Տիֆին բանդա-
լոն (վիպասանութիւն) . — Ծանուցմունք :

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՄՊԵՏՈՒՀԻՆ ԶՈՒՆԴ

Ե Ի

ԶՈՒՆԴԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Կարժէ որ մեր այս աւուր Ազգա-
յին Տեսութիւնը նուիրենք ողբացեալ
Տիկին Զուռն Ասպետուհւոյ յիշատա-
կին , վասն զի ինչպէս իւր կեանքն
նաեւ նորա մահն օրինակելի դասեր
կը պարունակեն հանրային կարեւորու-
թեան տեսակէտով :

Իւր կեանքն ըսինք , և նկարագ-
րենք , զոր այնքան մօտէն ճանչած
ենք ,

Բարեյիշատակ հանգուցեալն , որ-
պէս յայտնի է , կը վերաբերէր Հայ-
պերճ դասակարգին , բայց իւր սիրտն
ու հոգին խիստ հեռի էին այն տեսակ
մը ամբարտաւանութենէ , որ ժամա-
նակ մը կարծես իբր անհրաժեշտ
պայման կը նկատուէր ճոխութեան և

մեծ ամօթ կը համարուէր զի մեծա-
տան տիկինն առտնին հոգերով զբա-
ղի , խոհարան իջնէ , տունը կառավա-
րէ , սպասաւորաց և սպասուհեաց
պարտականութեանցը հսկէ , ձեռքը
գործ առնու , կարէ , ձեռք և այլն :

Այս ամենը կը նկատուէին իբր
ստրկական գործեր և ինքեանք իրենց
ժամանակը կ'անցունէին դրօսալի զը-
ւարճութիւններ ու պտոյտներ միայն
կատարելով , մինչեւ իսկ իրենց զաւա-
կացը վրայ խնամք տանելու և իբր
մայր մօտէն հսկելու և առաջնորդելու
քաղցր ու խիստ հաճոյալի պարտա-
ւորութիւնը պարտաւոր յանձնելով , և
մեծ բան ըրած կը լինէին եթէ տղան
լացած պահուն յանդիմանէինդ պարտա-
կամ ճանրու դնէին :

Ըսել չենք ուղեր թէ բարձր դասու
պատկանող Հայ-տիկնայք ընդհանրա-
պէս այսօրինակ կը վարուէին . անշուշտ
բացառութիւններ կան եղբր , բայց
իրողութիւնն այն է թե նոյն ատենի
կեանքի պայմաններն ասոնք եղած են :

Ստուգելու ժամանակն թէպէտ փոխ-
ուած է , սակայն մեր բարձր դասու
կարգի ընտանեաց մէջ տակաւին շատ
քիչեր կան որ դիտակցութիւն ունե-
նան խնամատ ամուսնոյ , հոգածու
տանտիկնոջ և որդեգորով մօր պար-
տականութեանց , վասն զի « Լաֆրանկ »
կոչուած խիստ կործանիչ վնասակար
և ապականարար սովորութիւնը թէ-
պէտ դժբաղդաբար մուտ գտած է Հայ

ընտանեաց մէջ , բայց դեռ պէտք եղած
կերպով հասկցուած և ուսումնասիր-
ուած չէ բուն եւրոպական կեանքը ,
որ նաեւ ինչ ինչ մասամբ տարբեր չէ
բուն Հայկական հին կեանքէն :

Ողբացեալն Տիկին Զուռն Ասպե-
տուհին էր այն սակաւաթիւ պա-
տուական կիներէ , որ իւրեանք ճշ-
մարիտ փառքն ու հաճոյքը կորսնեն
իրենց սեռին վերաբերեալ բարեկըր-
թութեան ինչպէս նաեւ բարեպաշտա-
կան և ողորմասիրական ազնիւ ու վսեմ
պարտականութեանց մէջ յորս է կնոջ
— ինչ դասակարգի ալ վերաբերի —
իսկական արժանիքը :

Ասպետուհին Զուռն իր բարձր
գիրքին ու արժանեացը բնաւ նուաս-
տութիւն չեր համարէր մինչև անգամ
ի հարկին խոհարան իջնելով կերա-
կուր պատրաստել և խիստ կարգաւոր-
եալ կերպով կը կատարէր իւր տան-
տիկնոջական պարտաւորութիւնները ,
առտնին տնտեսութեան կանոններն կը
յարգէր խղճմտութեամբ , զեղխու-
թեան շատ հակառակ էր ինչպէս նաեւ
պչրանաց և շուալ արդուգարգուց՝ օրը ,
իրաւամբ կ'ըսէր կը տգեղցունեն կը-
նոջ սիրտն ու հոգին և կը նսեմացու-
նեն անոր ճշմարիտ արժանիքը , մինչ
պարտաճանաչութիւնն և պարզասի-
րութիւնը զայն կը բացատրեն :

Այսօրիկ էին կանոն օրինակելի կե-
նաց բարեյիշատակ հանգուցելոյն , որ
նաեւ իւր բարեգործութեամբքն և իւր

վերաբերած սեռին մէջ կրթութիւնը տարածելու ազնիւ հոգատարութեամբն և փութալան գործունէութեամբն ստուգիւ մին էր պարծանաց Հայ-գեղեցիկ սեռին պերճ դասուն :

Տիկին Զունդ Ասպետուհին կ'օգնէր միշտ տառապելոց, թշուառաց, անօգնեցող, որբոց, այրեաց և ամեն անոնց՝ որ իբրեւ զթառատ մօր՝ կը դիմէին իւր օգնութեանը, զոր կը նուիրէր անտրտունջ, կը յարգէր, կը պատուէր ու կը մեծարէր ճշմարտապէս արժանեաց տէր անձերն և այն ամենքն—եկեղեցական և աշխարհիկ—որ խղճիւ կը ծառայեն առ Ազգն ու եկեղեցին :

Բայց այն գոհունակութիւնը, զոր կ'զգար մեծապէս, էր Ազգանուէր—Հայուհեաց—Ընկերութեան գործին յառաջդիմութիւնը, որ վասն մեծապէս կ'աշխատէր և շատ եռանդուն գործիչներէ մին եղած էր :

Իւր բարձր հոգին ճշգիւ բացատրելու համար բաւական կը համարէր յիշել աստ հետեւեալ յուզիչ պարագան :

Իբր երեք տարի առաջ մեր պատրաստած ու հրատարակած Հայ—Ազգային—Պատմութեան Համառօտ Դասագիրքը նուիրած էինք իւր և իր մեծանուն ամուսնոյն՝ Վսեմ Զունդ Ասպետի անուանը, և երբ գրեթէ մի տարի յետոյ տեսաւ զմեզ ողբացեալ տիկինն իՊէտիւկ—տէրէ, քսաւ՝ «Ազնուաբար ուղեր էք ինձ պատիւ մ'ընել որուն սակայն արժանի ըլլալու գործ մը տակաւին չունիմ, բայց համախորհուրդ պիտի ընենք ամուսնոյս հետ Ազգին բան մը, զոր հաստատապէս որոշած ենք, և այս ոչ թէ 'ի փառս մարդկան՝ այլ իւր նուիրական պարտաւորութիւն մը առ Ազգն, որուն օգնել և ծառայել ամեն անհատի սեպուհ պարտականութիւնն է :

Ձգացած էինք թէ ողբացեալ Տիկին Զունդ Ասպետուհին կազմարկէր այն կտակին, զոր սիրակցորդ ամուսինը հաստատապէս որոշած ու պատրաստած էին, սակայն գովելի համեստութեամբ չէին ուղեր հրապարակ հանել ի կենդանութեան և կը փափաքէին որ յետ իւրեանց մահուն երևան գայ :

Հարկ եղաւ սակայն խօսիլ այդ կը-

տակի վրայ ժամանակէն առաջ այնպիսի պատճառներով, զորս բացատրել չենք ուղեր, բայց լրջամիտ ընթերցողք անշուշտ ըմբռնած պէտք է լինին :

Այդ կտակով Վսեմ Ասպետ Զունդ և իւր ողբացեալ ամուսինն՝ Տիկին Զունդ Ասպետուհի իւրեանց բոլոր հարստութիւնն Ողբին կը թողուն ամուր հիման վրայ հաստատելով և որոյ—կտակին—տրամադրութեամբ ընդունակութիւն և յարմարութիւն ունեցող Հայ աղքատիկ տղայք—որոշեալ չափով—Եւրոպա պիտի զրկուին հոն համալսարանական կրթութիւն ստանալու համար և այն :

Այս բան կը կոչուի Զունդեան հաստատութիւն, որով Ազգն նոր բարերարութիւն մ'ալ կը վայելէ շնորհիւ Զունդ Ասպետին և Ասպետուհոյն, որ իրաւամբ կ'անցնին ի շարս Ազգային Բարերարաց, որոց թիւն մաղթելի է զի աւելնայ բազմակարօտ Հայ Ազգին մէջ :

Օրհնեալ ըլլայ ուրեմն ողբացեալ Տիկին Նեկսուի ԶՈՒՆԴ ԱՍՊԵՏՈՒՀԻՈՅՆ քաղցր ու անմոռանալի յիշատակն և երկինք մխիթարեն նորա Ազնուափայլ ամուսինն՝ զՎսեմ Զունդ Ասպետն անմխիթտ, որ գիտցան բարերարել Հայ Ազգին նաեւ իւրեանց կտակաւ :

Եւ այս բան թո՛ղ օրինակ և խրախօս ըլլայ անոնց՝ որ միջոց և դիւրութիւն ունին Ազգին բարերարելու և անոնց՝ որ զաւակ չունին և նկատեն Ազգին որը և աղքատիկ տղաքներն իբրեւ լոբնց զաւակները :

Իսկ այնպիսեաց համար՝ որ միայն խօսիլ գիտեն, դատաւիտել կը սիրեն, խօսքով կ'ուզեն փայլիլ և կամ բոլորովին անտարբեր են առ Ազգն ու եկեղեցին, կը մաղթենք ճշմարիտ ազգասիրութեան ոգի և գութ ու կարեկցութիւն :

ՅԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆՈՒՆԵՐ

Չորրորդ Պատ. Թաղ. խորհուրդն Ազնուափայլ Տիկին Զունդ Ասպետուհի յոյ մահունն առթիւ իւր խորին ցաւակցութիւնն յայտնող նամակ մը զբրկած էր առ վշտահար Ասպետ Վսեմ Զունդ ի ձեռն պատգամաւորութեան

մը, զոր կը կազմէին Ղալաթիոյ Արժ. Տ. Մեօրոպ քահանայ և Մաղիկի խմբագիրն՝ Մ. Գափամաճեան, որք նախընթաց օր Ն. Վսեմութեան ներկայանալով՝ թարգման հանդիսացան յիշեալ խորհրդոյ զգացմանցը :

Ն. Վսեմութիւն թէեւ յոյժ զգածեալ՝ սակայն իւր հանրածանօթ ազնիւ ընաւորութեամբն յարգանք ընդունելով յիշեալ Պատգամաւորութիւնը՝ իւր շնորհակալիքն յայտնեց վասն այն զգացմանց՝ զոր կը յայտնէր Պատգամաւորութիւնը յանուն Չորրորդ ազգայնոց և տեղեկութիւն խնդրելով նկատմամբ տեղւոյն ազգային գործոց երբ իմացաւ թէ երկսեռ վարժարանին շինութեան ձեռնարկուած է ընդհանուր հանդանակութեամբ, բարեհաճեցաւ ազգասիրաբար տաան Օսմ. ոսկի նուիրել, որ վասն Պատգամաւորութիւնն յանուն Չորրորդաւ ազգայնոց փութաց իւր խորին շնորհակալութիւնն ու երախտագիտութիւնը յայնեւ :

Խմբագրութիւնն նոյնպէս հրապարակաւ կը փութայ յայտնել իւր շնորհակալութիւնը առ Ն. Վսեմութիւն, որ ամեն պարագայի մէջ կը քաջալերէ ազգային բարենպաստակ ձեռնարկութիւնները :

ԲԱՐՁՐ. ՅԱԿՈԲ ԲԱՇԱ

Ն. Բարձրութիւն որ մի քանի շաբաթէ հետէ հիւանդութեամբ անկողնոյ կը ծառայէր, մեծաւ գոհութեամբ կ'իմանանք թէ վերստանալով զիւր առողջութիւն՝ նախընթաց օր կայսպալատ գացեր է, ուր և Ն. Վեհափառութեան մասնաւոր մեծարանացն արժանանալէ յետոյ՝ իւր կրկին պաշտօններու գլուխն անցեր է :

ԳՐԿԱՆՆ

ՈՂՋՈՅՆ ՔԵՉ ՄԱՐԻԱՄ

Ո՛հ, քաղցր ճակատդ, երկչոտ քո հայեաց, Առ կարեկցութեան հոգիդ ամօթեալ թէպէտ և ի քեզ կը պահես թաքսն, Բայց երկնից շունջէն երբ սիրտդ յուզի,

Սիրտդ յանկարծ կը բռնկի կը բողա-
կիզի
Մոխրոյ տակ պահուած կրակի
մ'հանգոյն :

Բարձրացուր ձայնդ , ա'հ լռեա ընդէ'ր
երբ դու լոյս տեսար սոխակ մը կեր-
գէր :

Աստղ մը տեսաւ քեզ երբ ծնար ,
եւ ի սնար օրօրօցիդ երջանիկ
Ընդունելու բանաստիղծի այդ կնիք
Աստուած մ'թերեաւ հայրդ ունե-
ցար :

Բանաստեղծութիւն և նուագ . երկու
կոյսեր երկու քոյր ,
Տուին քեզի իրենցմէ բան մ'եշտաբոյր .
Քու հանճարդ երկու արշալոյս ու-
նի

է զի յուզիչ յանգերով հոգիդ դուրս
կը սփռի մերթ
Կամ դաշնակիդ վրայ կը թռթռայ եր-
գերէդ ,
Հնչուն խաղերով կը ցրուի :

Ո'հ , բանաստեղծն երազել կ'ուտաս
դու երեկոյին
Յաճախ ի քեզ կը խորհի երբ մութէ
երկին :

Երբ գայ գիշեր քողադէմ ,
Ձի բանաստեղծին հոգին՝ հոգի սիրոյ
ստուերի ,
Ծաղիկ մ'է գիշերներու որ արեւին կը
մարի :

Կը բացուի աստղերու դէմ .
Տ. Ս. ԱՐՊԵԱՆ

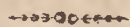
ՏԱՐԱԺԱՍ ՄԱՅ ՄԸ

Ուրբաթ օր , 2 մարտ , մեր բու-
րաստանին ծաղիկներէն մին ալ նե-
տեցինք սեւ հոգին տակ , անէութեան
ցուրտ ծոցին մէջ , որպէս կըսէ Եղիան :
Եւ արդարեւ դեռաբուսիկ ծաղիկ մըն
էր վահէ Տամկաճեան , իր ընկերական
ու ընտանեկան շրջանակին մէջ , որ իր
սիրալիր բնաւորութեան կը լծորդէր
համեստիկ հմտութիւն մը : Երբ 1887ին ,
վկայական ի ձեռքին , դուրս կ'ընէր
Համլիտիէ կայսերական վարժարանէն ,
վառ պատանւոյ մը անգուսպ իղձե-
րով , ինչ ուրախութիւն կը կարգա-
յինք այդ դալկած դէմքին վրայ , և
այդ այդ անհուն տագնապութեան մէջ
ժպիտը կը վառէր յարաժամ ,— քաջա-

լանջ զինուորի մը յաղթական ժպի-
տը : Եւ ամենքս ալ կ'ուրախանայինք ,
ապագայի փայլուն յոյսեր կարգաւով
այդ ճակտին ետեւ : Այլ այսօր . . .
այսօր ամենքս , իր դագաղին շուրջը
բոլորուած , մեր աղի արցունքները կը
թափենք իր գերեզմանին վրայ , զին-
քըն յանձնելով նոճիներու ցուրտ դը-
րացնութեան , որոց մահաշուք ըստ-
ուերներն հովանի պիտի ըլլան ա'լ ի-
րեն , փոխան իր ծնողաց քաղցրիկ
շուքը : Աւա'դ , ինչ անիմանալի խոր-
հուրդ կայ Աստուածային այս տնօրի-
նութեանը մէջ , որ երազի կեանքէ մը
յետոյ նորափթիթ ծաղիկը կը թար-
շամի երիթամած՝ մահուան ցուրտ
քամիին տակ :

Վերջերս օր մը տեսայ զինքը Գուժ-
Գարուի կայարանին առջեւ , գլխիկոր
և խոկուն : Երկար թիկնոցի մը մէջ
ծալած էր իր նիհար մարմինը , դի-
մաց տագնապութիւնը չեշտուած էր ,
այլ շրթանց ժպիտը չէր մարած : Եւ
երբ զինքն ի գերեզման կը դնէինք ,
բաղդատութիւն մը եկաւ միտքս . ա-
չացս առջեւ ներկայացաւ յանկարծ
նոյն օրուան տագնոյն տղան , և հա-
մեմատեցի երկու վահէներն , կենդա-
նին ու մեռեալն , իրարու հետ . դէմ-
քը չէր փոխուած գրեթէ . նոյն շա-
րաւային անգունութիւնն այտերը կը
պատէր . այլ ժպիտը չէր այն միամիտ
ժպիտն , որ յարաժամ կը թրթռար իր
շրթանց վրայ . այլ այն մառախլուտ
ծիծաղն էր , որ բովանդակ աշխարհի
ունայնութիւնը կը հեգնէ . . .

ՍԼԱՔ

Փ Շ Ր Ա Ն Ք

Նախապաշարմունք չեն ջնջուիր
թնդանօթի միջոցաւ . կրթութիւնը ,
լոյսն ու ժամանակն աւելի անվերապելի
զէնքեր են :

ՀՕԾ

Ամեն կենդանեաց մէջ՝ ճանճը , կա-
տուն ու կինն են որ իրենց արդու-
ղարդին համար մեծագոյն ժամանակը
կը վատեն :

Շ. ՆՕՏԻՐԷ

Արդուղարդը կնոջ մը յառաջաբանն
է , երբեմն բոլոր գիրքը . բայց գիրք մը
կրնայ լաւ կազմ ու ոսկեփայլ դրոշմ
ունենալ և կատարելապէս աննշան լի-
նել :

Է.

Հարկ է իրրեւ ամուսին ընտրել այն
կինն որ եթէ այդ լինէր , պիտի փա-
փաքէինք իրրեւ բարեկամ ունենալ :
ԺԻԽՊԷՐ

Կարծեմ թէ պատանիներն աւելի
պճնասէր են քան օրիորդները : Օրի-
որդ մը շրջապարի մը ժամանակ կը
պատուէ իր պարեգօտը , կը թափթփէ
իր գիսակին ծաղիկները , ձեռնոցները
կ'աղտոտէ , հովահարն կը նետէ կամ
կը կորուսէ , և հոգը չէ . իսկ իր պա-
րակից պատանին կը նայի բոլոր հա-
յեղիներուն որ տեսնէ թէ արդեօք իր
փողպատին հանգոյցը տեղն է :

Գ.

Ամեն բանի ամենէ հին և անվրի-
պելի քննադատն է ժամանակը :
ԷՏ. ՌՈՒՅ

Ազնիւ հոգի մը իրաւունք կ'տայ
այն անձանց անգամ որ այդ իրաւունք
քըն կը զլանան : ԳՈՆՏՈՐՍԷ

Աւելի դիւրին է կնկան մը համար
լռել երբ իրաւունք ունի քան երբ ա-
նիրաւ է : ՌԻՉԸՐ

Ամուսնական շրջանի մէջ չարագոյժ
նշան մ'է երբ կինն՝ որու ամուսինը
միշտ ծխած է , կը դիտէ թէ նա ծը-
խախոտ կը հոտի : Բ.

Ապերախտութիւնն այնպիսի ամօ-
թալի ոճիր մ'է , որ դեռ մարդ մը չէ
գտնուած , թէ և ապերախտ , խոստո-
վանելու արամադիր թէ ինք այդ ո-
ճիրը գործած է :

Բ.

Ոչ ոք կարող է բարօրութեան լի-
ուրի ճաշակն ունենալ , եթէ թշուա-
ռութեան դառն բաժակը չէ ըմպած :
Բ.

Ա. Մ.

ԺՈՂՈՎՈՐԴԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԻՒՆ
ԺԱ

Վնասակար միտեր

Մարդուս ծամեկեաց գործարան-
ները կը բաղկանան երեք տեսակ ալ .
ռայներէ . հերձոց , շան աղաւայ և աղօ-
րիք : Այս աստիճաններն մի այնպիսի դիրք
ունին վերին և ստորին ծնօտներուն
վրայ որ մարդ աշխատէր կենդանի մ'ե-
ղած է , այսինքն կրնայ միանգամայն
մտով , պողոք և կանաչեղէնով սնանիլ :
Եւ որովհետեւ ունինք ազատու-

Թիւն ընտրանօք առնելու համար մեր սնունդներն, տուանց հաշուելու այն ընդհանրական նիւթերն զորո գիտութիւնը կարգիլէ, պէտք է որ լաւագոյն ընտրութիւններէն մին ընենք և կանուխէն ճանաչենք մտի մը և կամ այլ սննդեան մը յատկութիւններն:

Մեր սեղաններուն վրայ մեծ տեղ մը կը գրաւէ կենդանական սնունդն, այսինքն միսը: Միսը իւր օգտակար յատկութեանց քով ունի նաեւ իւր անակնկալ վնասներն: Շատ անգամներ միսը թունաւորութեան յառաջ կը բերէ և այդ երեւոյթներն ո՛չ թէ մտին կը վերագրենք, այլ պղնձե անօթներուս որոց մէջ կեփուի նա, և այն սունկերուն և կանաչեղինաց որք կը դրուին նորա քով, ախորժակս ընեւ լու համար զայն: Եւ չենք դիտեր թէ բոլոր այս չարեաց միակ պատճառն տարբարագորութեան մէջ գտնուող միսն է:

Մինչեւ ցարդ այդ անբացատրելի թունաւորութեան ուրիշ պատճառ չունէին բայց եթէ գործածուած մտին վնասակար յատկութիւնն: Գիտութիւնը հաստատած է, թէ փտտելու վիճակին մէջ եղող միսը յառաջ կը բերէ մասնաւոր թոյներ որք կը գոյանան կենդանական պալարներու և կազերու բաղադրութենէն: Այս տեսակ մեծ թունաւորեալ մը անմարսողութեան կ'ենթարկուի, ջրային տաքնապներ կունենայ, դժուարաւ կը չնչն իններորդ օրը մահը վրայ կը հասնի:

Պէտք չէ ճաշակել կատաղութեան, ամառապանի, ժանտաւորութիւն, Բուլէի եւ. թարկուող կենդանեաց միսը: ոչ ուռաղ խոհեմութիւն է նաեւ մերժել այն կենդանեաց միսն որոց առսէնքի, սնդիկի բաղադրութիւններէ գեղեր տրուած են իրենց հիւանդութեան ժամանակ:

Հիւանդ արջառոց միսն երբ ի վաճառ հանուի, միշտ մասնաւոր երեւոյթի մը ներքեւ կը ներկայանայ և գընողը յաճախ կը խաբուի գնոյն համեմատութեան պատճառաւ:

Հիւանդ միսերուն քով որոց թիւն այնքան մեծ է, կարեւորութենէ զուրկ չէ խողի միսն որոյ մէջ կը գտնենք Բուլէ կոչուած որդը, (թուիլինա Սրիւալիս) որոյ էգը 40,000 ձուէն աւելի կրնայ ամբել: Այս որդը մտին հետ կը

մտնէ մեր մարմննոյն մէջ և ծնունդ կուտայ դանդաղանապաններու:

Ապականեալ մտին արիւնը կը լինի նաեւ ապականեալ: Ազտեղի սեւ արիւնը շատ պարագայներու մէջ յայտնած է իւր վնասներն: Հին ժողովուրդները կը գործածէին զայն սպաննութեանց համար:

Լաւագոյն միս մը կրնայ վնասակար հանգամանքներ ստանալ եթէ լաւ միջավայրի մը մէջ չը դրուի: միսը միշտ թարմ պահելու համար պէտք է դնել զով մաւաններու մէջ մարմարեայ սեղաններու վրայ, աղի և ածխոյ փոշիի միջոցաւ: Եթէ լաւ միս մը գնենք և պահենք զայն այն սենեկին մէջ որ միանգամայն խոհանոց, ծխարան և նոն ջասենեակ է, և ուր աղտեղի ձորձերուն դարչահոտութիւններն կը միանան ապականեալ օդին բիւրաւոր միջոցներուն հետ, վստահ պէտք է լինիք թէ յաջորդ առաւօտ մեր միսը պիտի լինի թունաւոր սնունդ մը:

Մ. Գ. ՄՕՁԵԱՆ

ԱՍԿԵ ԱՆԿԵ

Երեւոյթներ. — Գիտով մը կիւնայ փողոցին մէջ ուղեղային համախանութենէ (քոսթէնթիօն սէրէպրալ) կայ ծակնահար: Բժիշկ մը կանցնի և արիւն հանել հարկաւոր դատելով հիւանդին թեղանիքը կը ճղքէ կտրոցով մը (նէշ-թէր): Գիտովը կազատի խելքէ գլուխը դալով թեղանեաց ծակը աչքին կը զարնէ և կուռքը ցուցնելով Բժիշկին չուռն, նզովից ծնունդ իմ հագուստս ծակեցիր, կըսէ:

Ի ճաշարան. — Կարսոն, ետ տար այս արգանակը, բոլորովին պաղ է:

— Ինչ կըսէք, պարոն, կեռայ կոր:

— Ուրեմն ճաշակեցիր:

— Ո՛հ, ոչ: միայն մատներս մէջը խօթեցի:

Սպասուհի. — Վեց ամիս սիրաբանելէ վերջ Կոնթրան կորուցէ փոքրիկ Զ. . . խնդրել ի կնութիւն:

Սպասուհի անբը. — Հանգստեան թոշակ ընդունող հարկւրապետ մը իւր արդի վիճակին վրայ խօսելով

— Բայց, սիրելիս, աղջիկս դրամօ, ժիւա չունի:

— Կը ցաւիմ:

— Բայց երբ մեռնիմ . . .

Կոնթրան լրբութեամբ կըսէ,

— Լա՛ւ, ուրեմն կսպասեմ:

Դաշտացոյ հարազատներ. — Բարիդի եւ կեղեցւոյ մը առջեւ անցորդի մը քով կուկայ փոքրիկ տղայ մը և ռնգային ձայնով մը կըսէ՝

Ողորմութիւն մը տուէք խեղճ կոյրի մը համար, պարոն:

— Ո՛ւր է կոյրը, կը հարցնէ զարմացմամբ անցորդը:

— Ձե՛ք տեսներ, հոն, պատին առջեւ, կը պատասխանէ տղեկը, աղջաւորութիւնները կարդացող մարդը,

— Տեսներ, ի՞նչպէս է ձեր դոքանը:

— Ո՛հ, բարեկամ, բոլորովին աղէկացաւ:

— Հապա երէկ կըսէիք թէ անյոյս վիճակի մէջ է:

— Այո՛, բայց այսօր յուսահատեցուցի վիճակի մէջ է:

Ի դարասրան. — Դառատուն աշակերտին՝

— Տղա՛ս, ասի անցեալ օր բացատրեցի, չե՛ս կրնար այժմ քսել ինձ:

— Ո՛չ, պարոն:

— Աւանակ մ'ես:

— Տեսէք, մարդ ինչպէս կը շահի մտիկ ընելով:

Սեւ հարազատներ. — Շօթէնհաւերի դըպրոցի փիլիսոփայի մը վրայ կը խօսուի:

— Քիչ մը մաքրութեան, կըսէ կին մը, մօտ չէ:

— Ինքզինքին նայիլ. — Ժամանակ ունի . . . այնչափ մտադրաղ է և մինչեւ եղունգները գաղափարներով լեցուն է:

— Սանկ ըսէք, չեմ զարմանար թէ սոյն գաղափարները սեւ են:

Երկաթուղոյ պաշտօնեայ մը կը խնդրէր ձրի տոմսակ մը իւր երկիրը երթալու համար. ընկերութեան քարտուղարը կանչել կուտայ զանի և հետեւեալ կերպով կը խօսի:

Եթէ ագարակապետի մը քով ծա-

ուայէիք, ձեր տունը երթալու համար անկէ ձի մը պիտի ուզէի՞ք:

—Ոչ, բայց եթէ նա իւր կառքովը իմ երթալիք տեղս երթալու ըլլար և զիս կառքին մէջ չառնէր, աւանակէ վար տեղ մը չէր ունենար:

Պաշտօնեայն նոյն ժամուն տոմար կը ունեցաւ:

ԿԱՆՈՑ ԺՈՂՈՎ

Այն հրաւերին համեմատ՝ զոր ըրաւ Պայծառ հանրմը, մարտ Աի երկուշաբթի օրը փութացին իբր 86 տիկնայք և օրիորդք հաւաքուիլ որոշեալ տեղք՝ որ կարծես հազուատներու ցուցահանդէս մը դարձած էր, վասնզի ամեն տեսակէ ու ձեւէ հազուատներ կը կըրէին հոն ներկայ եղողները:

Ատենը դեռ չբացուած՝ խուժք խուժք իրարու հետ կը խօսէին և իրարու կը հարցունէին թէ ինչո՞ւ համար հրաւիրուած են,

Թէպէտ հրաւիրագրին մէջ պատահաւոր նշանակուած էր, բայց շատեր անոր միտքը չհասկնալով՝ տարբեր մեկնութիւններ կուտային և ամեն մէկը իր ճաշակին, բաղձանքին ու կամեցողութեան համեմատ գուշակուած թիւներ կընէր:

Այսինքն, մէկը կըսէր, քուրուկս, աճապա կիտես հոս տավէթ ըլլալուս ասը սէպէպը, շատ մտմտացի, վեր տառցուցի, վար տառցուցի, չափեցի, ծեւեցի, ամանէ աման թափեցի, ամա մէկ թիւըլիւ չհասկցայ, մեռաք ըրի ու ի՞նչ կըլլայ չըլլար հայտէ մէյ մը էրթամըսի:

—Իրաւ օր էս ալ հրամանքիտ պէս չի հասկցայ ասը սէպէպը, լաքին ինծի անանկ կուգայ կոր քի, Սուրբուհի մարապետը վուր է մեռաւ ես, պէլքի անոր օրբերուն համար մեզի տավէթ ըրին:

—Բէգ աղէկ ամա, մեր ծառքէն ի՞նչ կուգայ, մենք բան մը չենք կրնար ընել, բէգ բէգ հինէն նորէն պէլքի պան մը տանք ունեցածնուս, ասկէ էվէլ ի՞նչ կրնանք ընել:

—Ի՞նչ է նէ, կեցի նայինք, հէլպէթ ֆոյան մէյտանը կելայ:

Ուրիշ մը.— ինծի անանկ կուգայ քի խասկեղի վարդապետը ասոր կնիկնե-

ներուն բէգ մէնչուր քարոզ մը պիտի տայ պէլքի տէ ասոր համար ուզեր էն քի մենք ալ մահրում չի մնանք:

—Էյէր ատ է սէպէպը նէ մեխք վարօրի տուած փարայիտ:

—Քա ինչո՞ւ մեխկ ըլլայ, մենք պաք է, քարոզ մտիկ կընենք:

—Քարոզ ուզեմ նէ մեր ժամուն վարդապետը ի՞նչ ունի, բէգ ալ աղւոր քարոզ կուտայ, ամա ուղունական չէ է եղեր, ի՞նչ դարար ունի, հէրիքէ քի ըսածը բէգ ալ աղւոր՝ կը հասկըցունէ, ուղունական է եղեր տէ ըսա. ծէն պան մը չի հասկցուիր, էս ատիկա ի՞նչ ընեմ, քարոզ ըսածդ սանկ մարդուն կլոխը մտնալու է:

—Աղէկ կըսես ամա մինչեւ հիմա մտիկ ըրած քարոզներդ ի՞նչ խեր ունեցեր էն. աղւորիկ աղւորիկ քարոզներ կուտան ամա ֆայտա մը չելլար կոր, չիւնքի ժամէն դուրս էլածնուս պէս անոնց իճրան չենք ըներ կոր:

—Ըյէ, ծառքէդ վո՞վ կը պունէ կոր:

—Մինակ իմին ընելովս չըլլար ինծի պէս բէգ շատերն ալ ընելու են քի ֆայտա մը ըլլայ:

—Ի՞նչ է ուղածդ:

—Մէտէլա, խեղճ վարդապետները ու եպիսկապոսները պողազին կը պատուեն ավազ ավազ կը պուան քի սիւս մընէք, լաքին մենք կէնէ մեր կիտածածէն շաշմիշ էղած չունինք:

—Հախ ունիս ամա, թո՞ղ առաջ իրենք հանեն դօլալը շապիկը, կըճըռ կըճըռ պօթին կալօջը. մէջը մոռ բառլախ վերարկուն տէ ետկը մեզի սիւս չընելու խրատը տան:

Գոհարիկ հանըմի այս ըսածը լըսողներուն ամենն ալ իրաւունք տուին:

Ուրիշ մը.— Մեր ինչուն պէտք է քի մեր վրային ֆարզ չեղած պաներուն խառնուինք, չենեէ հոգնեցունենք ու սիրա փոր հատծունենք. Պատիրեարք կայ, մէճլիս կայ, թո՞ղ անոնք մտմտան. մենք հիմա սա նայինք քի ասոր մեզի հոս ինչո՞ւ տավէթ ըրին, զիյաֆէթ կայ ի՞նչ կայ:

—Հա, զիյաֆէթ կայ, փորքա կիշ տացուցի՞ր:

—Քիշ մը զէյթին իլէն հէլվա կերայ տէ անանկ ճանրայ էլայ:

—Այկա կարեմ. կը նայիմ քի բէք աֆի էս:

—Աֆ կընես, իմ անունս Սոֆի չէ, էրանի՞ է:

—Սոֆիկ չըսի ես, սոֆու ըսի:

—Էյ ի՞նչ ընեմ, ծեղի պէս զէնկին չեմ քի օխան տասը զուրուշ միս ուտեմ:

—Կիւճէնմիշ մ'ըլլաք, ես չախա պան մըներ ըսի:

Ուրիշ մը.— Էս ծեղի պան մը ըսե՞մ. վուր է սա անցածները Պատիրեարք սուրբազանը կոնդակ մը կարդացնել տուեր էր ժամերը քի ասկէ ետքէնէ դրախտա պիտի տան նէ դրախտա պիտի առնեն. ինծի կուգայ քի աս պանին համար ասոր մեզի հոս տավէթ ըրին:

—Վո՞ւ պերանդ պաղնեմ, ատ ի՞նչ աղւոր միւժտէ տուիր, հիմա ասկէ ետկը դրախտան եասա՞խ ըրաւ Պատիրեարքը, հա՛, տօղրուսու բէգ աղէկ Պատիրեարք է, հէմէն ի՞նչ ըսեմ, Աստուած միլլէթին պաղըչլամիշ ընէ, կարքովը ծերանայ, նայէ ատ պանը ասկէ առջի Պատիրեարքները չէին մըտմտացեր, ապրի. Աստուած էրկան օրեր տա քի ատ պանը վերցուց. ես հիշ խապար չունէի աս պանէն, անանկ է նէ աշուընիս լուս, բէգ մէնչուր, բէք աղւոր պան էղաւ, աֆերիմ Պատիրեարք:

—Հիշ խապար չունէի՞ր:

—Իրաւ օր տահա նոր կը՛ լսեմ կոր:

—Մեղա՛յ, մեղա՛յ. ժամերը կոնդակ կարդացուեցաւ:

—Վա՛յն իվրաս, շատոնց է քի ժամ կացած չունիմ:

—Խազթաներն ալ կըեցին:

—Մաղէթան ի՞նչ է:

—Մաղէթա չեմ ըսեր կոր խազէթա՛, խազէթա՛:

—Խաղէթա բսածդ ֆարիզէն էկած սօն մօտա չաբխա՛ է:

—Վո՛ւ քուրուկ, կը նայիմ քի աշխըրքէն պէ խապէր էս էղեր:

—Մենք անանկ բէգ դուրսի ներսի չենք:

—Անանկ է նէ ֆարիզէն էկած նոր մօտա չաբխան ի՞նչ կը փնտռես:

—Ինծի համար չէ, հոգի քուրուկ, ախճիկ մը ունիմ տէ անոր համար. չէ նէ մօտան դարիֆը ի՞նչ պիտի ընեմ, դրախտային վերնալը ինչո՞ւ է պէտք:

—Հա չէօյլէ, իշտէ հիմա հասկը-

ցանք խնտալուտ աօրլ սէպէպը:

—Հոգի քուրուկներ, ինտոր չի խնտամ, հիմկու ասիրս դրախոմա տալը խօշալ պան է:

(Ամենքը մէկ բերան)—Բէք զօռ:

Ուրիշ մը —Էս ծեղի պան մը ըսե՛մ, մեղ հոս տալէթ ընենուն սէպէպը նէ աս է նէ ան է, հոս տեղ նոր տէատ. րօ մը պացուեր է. խասկեղի հանրմ. ները ի պրամէն մեղի հոն պիտի տանին ալլահալէմ. ես աս միտկին էկայ, չիւնքի տէատրօն բէգ մէնշուր պան է էղեր. պալօյի չըմանիր, աշխարք արարատ մէթ կընեն կոր, տահա չեմ տեսեր, բէք արգիւ ունիմ տեսնալու,

Ատալ արգիւ ընելիք պան ըլլար, իշտէ մենք էնք եղեր տէատրօն:

Տէրատուրա ըսածնիդ միտեա իչի թալասիին վրայ կանցունենք նէ ան թէրաթուրն է:

—Վո՛ւյ վայ մեկկիս. ատ ալ վո՛ւր մտմտացիր:

Հապա էս իշ կիտնամ, միտքովս ըսի քի մեր կիտծած թէրաթուրն է տէ անունը հիմակուան՝ մօտա անուններուն պէս նազիկծուցեր թէրաթուրա ըրեր էն:

(Շարունակելի)

ԾԱՆՆՐ ՈՒ ԹԵԹԵԻ

Բայց, տիկին, կը տեսնեմ որ շատ պաղ կը վարուիք ինձ հետ:

—Նոր կը տեսնես:

—Նոր թէ հին, միայն թէ պատ. ճառը չեմ հասկցած:

—Շատ պարզ է:

—Բացատրեցէք:

—Վասն զի դու աւելի մարդ չես:

—Է՛հ, ի՞նչ վնաս ունի, թող սեն. եակի մարդ ըլլամ:

—Ես չեմ ախորժիր:

—Լաւ ուրեմն, թո՛ղ սալօնի մարդ առնէիր, խելքդ ո՛ւր էր:

—Դուն հին մարդու ընթացք ու. նիս:

—Անթի, ծարու կամ մե՛րկ կը թողում զքեզ:

—Աակայն քու վարմունքդ իմ ճա. չակիս յարմար չէ:

—Փոխէ ճաշակդ:

—Ես ինչո՞ւ փոխեմ, դուն փոխէ:

—Ես գանգատ մը չունիմ:

—Ես ունիմ:

—Մի ունենար:

—Ձունենալը կարելի չէ:

—Համակերպէ:

—Ձեմ կընար:

—Ուրեմն ինչո՞ւ ամուսնացար:

—Ազատ չէի ընտրութեանս մէջ:

—Ո՞ր զքեզ բռնադատեց ինձ հետ ամուսնանալու:

—Բայց վերջապէս գոհ չեմ:

—Ձեզ գոհացնելու համար ի՞նչ կուզես որ ընեմ:

—Երիտասարդ ես, նոր գաղափար. ներու հետեւէ:

—Նորէն դպրոց երթամ:

—Պէտք չկայ դպրոց երթալու. տես միւսիւ էթիէնը ի՞նչպէս կը վար. ուի:

—Սակայն իմ բնաւորութեանս մէջ թեթեւութիւն չկայ. ի՞նչ ընենք հի. մա, արիւնս փոխեմ:

—Ես ալ շատ ծանր ըլլալէ չեմ ա. խորժիր:

—Շատ լաւ. ուրեմն ես ծանր ու դուն թեթեւ, որով մեր ամուսնական հաւասարակշռութիւնը չկորսուիր, վասն զի եթէ երկուքնիս ալ թեթեւ ըլլանք, հոգիս զմեզ կը տանի:

—Իսկ եթէ ծանր ըլլանք:

—Աւելի լաւ, այն ատեն չենք փըլ. չիր:

ՔԱՂՈՒԱԾՔ

Կինը մահէ աւելի դառն է, կը. սէ Սողոմօն և կը յաւելու թէ՛ «հա. զար մարդոց մին աղէկ դտայ բայց հազար կնիկներէ և ոչ մէկը

Աւելի շատ են կանանց չարիքը քան ծովու ձկերը և երկնից աստղերը:

Պիօն կըսէ թէ՛ աղւոր ալ ըլլան, չըլլան, կանայք մեծ բան մը չեն ար. ժեր, եթէ տգեղ են՝ սրտի գուշակու. թիւն կուտան. եթէ գեղեցիկ՝ գլխու ցաւ:

Աւելի հասակաւ պզտիկ կնկան մը հետ ամուսնանալ կը խրատէ Քօմ. մէրսօն՝ քան թէ մեծի հետ, անոր համար որ երկու չարեաց փոքրագոյ. նըն է ընտրելի:

*

Կինը բնութեան գեղեցիկ մէկ պա. կասութիւնն է. բաւ Միլտօն.

Իսկ Ծաղիկ ալ կաւելցնէ թէ ա. սոնք կնատեաց հեղինակներու գաղա. փարներ են:

ԴԱՍԱԳԻՐՔ

Սրբազան պատմութեան ի պէտս

Դպրոցաց

Ի. Տպագրութիւն բազմապատկեր

Հրատարակէ Վ. Յ. Մարգարէան

Սոյն դասագիրքն պատրաստուած է մասնաւորապէս Հայ տղայոց և աղ. պալին վարժարանաց համար, և իւր այս հինգերորդ տպագրութեան առ. թիւ նմանօրինակ դասագրոց հետ բազմապատկած երաւելումներ եղած է:

Գինն անհաւատալի աժան՝ գրքի մեծութեան, դիրքին և կազմին նա. յեւով, այսինքն 100 փարայ, դպրոցաց 0|0 20 զեղչ:

ՄԱՅԱՆՑ ԳԻՐՔԸ

Կամ բազմապատկեր ֆերական բոլո.

րովին նոր ոճով

100ը 15 դրչ. այսինքն հատը 6 փարայ

Հարիւրի չափ պատկերներով զար. դարուած այս ֆերականը շատ տեղեր և դրատուններ մինչեւ ցայժմ 20 փա. րայի կը վաճառուէր, ուստի պարտա.ւորեցանք ըստ խնայրանաց մեր լաճա. խորդաց, նախորդ գինին վրայ զեղչ մը ընել, որպէս զի կարելի լինի ամենայն տեղ ծախուիլ 10 փարայի:

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով, կեդրոնատեղին է Մարգարեան գրատունը Կ. Պօլիս Մերձան փողոց թիւ 57:

ԱՌԱՅՆՈՐՈ ՀԱՅ ԸՆԹԵՐՅԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱՄ ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Բարեկիշատակ բանաստեղծ Տօթէոր Ներսէս Մեղպոլեանի հեղինակած պատ. կերպարդ սոյն ընտիր ֆերական-Հեզա. բան-Ընթերցարանն, որ իւր պարունակած բարոյական գեղեցիկ խրատներով յոյժ օղ. տակար հանդիսացած է մանկանց 14 ան. դամ իւրոյ ընծայեալ է բիւրաւոր օրինակ. ներով: Սակայն այժմ սպառած լինելով, ի խնդրոյ տեղացի եւ գաւառացի բազմա. թիւ ազգայնոց՝ վերատպուած է տոկուն թղթով եւ հաստատ կազմով, յատկանա. լով 100 ին 10 խասգիւղի Գալֆաեան Որ. բանցիկն:

Կը ծախուի բոլոր Հայ գրավաճառաց եւ ջրալաճատ Պողոս եւ Յակոբ աղաներու խանութները:

Գին 1 դրուչ

ՄԱՅԻՐ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸՆԸՆ ՐՈՒՊԱ ՄԱՂԱԶԱԼԱԸԸ

ՊԵՅՈՂՆԻ ԹՈՒՆԷԼ ԳԱՐՇԸՍԸ
ՍՏԱՄՊՈԼ ՔԵՕՓՐԻԻ ՊԱՇԸ

Պէօյիւք ատամլար, գարըլար, տէլիգանլըլար, գըղլար վէ չօճուգլար իչիւն հաղըր վէ ըսմարլամա էնվայի ըուպալար, ֆանէլլար, չէմսիյէլէր, էլտիվէնլէր վէղայրիհիւմ վէ ղայրիհիւմ:

Հէր օն պէշ կիւնտէ մէվսիմէ մախսուս մօտա մալլար վիւրուտ իտէճէք տիր:

Սաթըլան մալլէրին քեաֆֆէսի՝ պիրինճի վէ տայանաղըր վէ տիւզկիւն մալլար տըր:

Մայէր գոււմանեանընըն գախտէսի տայմա էջի վէ էշ-վէն ՄԱԼ ԱՍԹՄԱԳ տան իպարէթ պուլունմուշ օլտուղըն պիր ղիյարէթլէ մաղաղամըզը թէշրիֆ իտէն ըաղպէթլու միւշտէրիլէր կէօրէճէքլէր տիր:

Շիւպէ ԻՍԲԷՆՏԵՐԻՅԷ վէ ԳԱՀԻՐԷ ԵՐՄԻՐ վէ ՍԷԼԱՆԻԿ

Հայտէյին պագալըմ ՄԱՅԻՐԷ՛

ՏՕՔ - ՔԱՐԱԵԱՆՕԲՈՒԼՈՍ

Ճրէնկի, սիտիք վէ թէնառիւլիւնէ եօլլարընըն վէ տէրի իլէթլիւրինէ մախսուս Ղալաթատա Սանտըքճըլարտա Հէլվաճը սօգաղը քէօշէ պաշընտա Այնալը լօգանթասը գարշուսընտա վագըր 11 նումէրօլու խանէտէ, մուաե. նէի խասթէկեանը, պէհէր կիւն սահաթ 6տան 12է գատար խասթա գագուլ իտէճէք տիր:

Տօքթ ըը մուամալիէյի խուսուսի օլտրագ ֆարիղ խասթախանէլէրինտէ մէղքիւր իլէթլիւրի եանի ֆրէնկի, էսկի վէ եէնի պէլ սօղուքլուղունուն մէսանէ տարլըլարընը, ֆիւսթիլիւրի, վէլ հալը սիտիք վէ թէնա. սիւլիւնէ եօլլարընտա թարի օլան իլէթլիւր իլէ, տէրի խասթալըլարընը թահիլ վէ պիթ թէճրիւպէ վէ պիր չօք վաղըլլարտան պէրու տախի խասթապօլտա իճրաի թապիպիլք իթմիշ օլտըլ. նտան քէնտիսինէ միւրաճաթ իտէն խասթէկեանը աղ մըտ տէթ գարֆընտա ուսուլ ճէտիտէ ի գրէ թէտափի վէ չիֆափէղի իտէճէք տիր:

— 187 —

գիւրին ինչ կայ: Ձեր բարեկամը Մադուա կամ իր կիւնը կրնան մատուցանել ձեզ ղայս ծառայութիւն:

— Բայց, տիկին, այս դամը ձեր գիտցած գամերէն չէ:

Եւ հիւանդը ձեռքը տարաւ իր հագուստին յետասկողմն. այն ատեն տիկին Ֆլամպուս կամայուկ մը սենեակէն դուրս ելաւ:

Բայց Սէզառին արդէն բռնած էր պարօնին ձեռքն, ըսելով.

— Ինչ կընէք, պարօն: Ձրսի՞ ձեզ թէ փորերնուդ ցաւին համար դեղ և ծեփելիքին համար ալ խոտեր պիտի տամ:

— Բայց կարելի՞ է վէրք մը դարմանել առանց զայն տեսնելու:

— Է՛հ, ալ հերիք է, ձանձրոյթ կը պատճառէք մեզ:

— Պա՛հ, եթէ այդպէս կը դարմանէք ամեն հիւանդներն, վա՛յ անոնց գլխուն. գալու ձեզ փնտռելու աշխատութիւնը չարժեք այս: Պահեցէ՛ք ձեր դեղերն ու խոտերը, շնորհակալ եմ. պէտք չունիմ:

Այս ըսելէ յետոյ, կարծեցեալ հիւանդը գլխարկն առաւ ու մեկնեցաւ:

Երբօր տիկին Բանդալոն սրահ վերադարձաւ, լուրեր հարցուցին իր հիւանդին վրայ:

— 184 —

— Այս գիւղէ՛ն էք, պարօն, հարցուց Սէզառին:

— Այո՛, տիկին, այս գիւղէն եմ առանց այս գիւղէն ըլլալու. ատենօք Պուէդինի կը բնակէի. բայց յետոյ թողուցի, անձնական դործերուս պատճառաւ: Ութը տարի կայ որ ոտք կոխած չէի հոս. բայց վերջերս ելայ օգափոխութեան եկայ, և կը բնակիմ հայր Մադուասի տունն. և որովհետեւ առողջական վիճակս լաւ չէ, Մադուա ըստ ինձ. «Դնա դղեակ և ինքզինքդ նայեցունել տուր. հոն այնպիսի կիւնիւր կան որոնք բժշկութեան մէջ շատ ճարտար են, և որոնք ձրի դեղեր կուտան քեզ ու գործը սուղի չի նստիր»: Այս պատճառաւ որոշեցի գալ, և ահա եկայ:

— Աղէկ ըրիք, պարօն, ինչ է ձեր հիւանդութիւնը:

— Ո՛հ, տիկին, հիւանդութիւնս մէկ հատ չէ, մէկէ աւելի է:

— Վերջապէս ո՛ւր տեղերնիդ կը ցաւի:

— Փորս, տիկին, երեսնիդ վարդէ ջուր. այնպիսի փորհարութիւն մը ունեցայ, որ ութն օր շարունակ առանց կանգ առնու գործարան վաղեցի. ահաւասիկ այսքան նիհար. նալուս պատճառը. սոսկալի բան է, այնպէս չէ՛. ես որ գեղեցիկ սրունքներ ունէի, այժմ՝

ფიჭოლეუკი

ԳԱՐԱԳԱԾԵԱՆ ՊԻԼԱՏԵՐԼԵՐ

ԳՈՒԼԷ ԳԱԲՈՒ ՆՕ. 677

Միւշթէրիւթիւմզի մէմնուն գըլմագ,
էսկիտէն պէրո մէսլէքիմիդ օլտուղու ամ-
մէնին մալիւմիւ տիր: Պու տէֆա էվրօբա-
նըն էն մէչհուր Փ. ալիգալարնտան ճէլպ
իտէրէք, թրլիցէմիլի տնաթմըլ օլտու-
ղումուղտան, միւրուճաաթ իտէճէք միւշ-
թէրիւթէր հէր հալաւ մէմնուն, գալաճագըլաթ
տըր: Գաթաը հ. վատա պիլէրէ իմ չ'քի-
լիր: Զօճուգլար վէ չօգ տուրմաղա թէհամ-
մըւլիւ օլմալուրա իչին, էն սն իւսիւթէ
(էնաթաթանէ) հանի միւշթէրիլի եօրմաղ-
աղըն ըէսիմէր չէքիլիր: Պունտան մատա-
ֆօթ օկրաֆ իչին էն մէչհուր ֆապրիգա
լարտան հէր ճինս մաքինա վ: լէվադիմ թ
վէ էճգա կէթիլթտիրիւու պ, է վէն ֆիյաթ
լէ սաթըլուր:

Միւրաճաաթ խտնկերէ մէճճաճն տէրս
վերիլուպ, մէրազլըւր իշին 180 զրուշա
գառար մաքննալար, Ֆիրուխթ օլունուր:

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱՆԻ ՊՐԵՍԻԴԵՆՏ

SEMO

ՍԹԱՆՊՈՒԼ ԵՒՆԻ ՃԱՄԻՏԷ

ՄԲԷԶԱՐ ՏԻՒՔՔԵԱՆԼԱՐԸ

U. S. N. 701

Քէօբքիւ պաշը Էմին Էօնիւ Թրամվայ ոտաստիօնր—18

ՊԷՅՕՂԼՈՒՆՏԱ Տօղրու Եօլտա

— 468

Մէղքերը էճողսանէ վէ սրէչար տուքքեանլարընտա միւթէատուիտ վէ էնվայի թէրքիպաթը քիմէվկյէ վէ էճաա վէ մուալէճաթ վէ ալէաթը ճէրրանիյէ , վէ ալէա ճինս լաթթիք իլէ չէլիքտէն մաամուլ ալաթ ու էտէլաթ , վէ Ղիսթէր ուսուլինտէ պաղլար , վէ Ֆրանսըզ վէ Խնիլիլիզ էճալարը , սուֆաթօնուն էն ալէա ճինի , էէր . ի վէ էճնէպի մատէն սոլարը , ֆօթօկրաֆնըլար իչիւն թէրքիպաթը քիմէվկյէ , Պարոս չարապլարը , դօնէաքլար , էնվալ իչիլիէր , գօզուլու սապուէլար , նէֆիս բուտրա , օտը Գալօնիւր . աչ ուուլարը , տիւզկիւնլիլ քլէր . վէ Քէչարլար իլէ քիմ . հախանէլէրէ մախսուս ճամ գապլար վէ ալէաթ ու էտէվաթ մէվճուս օլուպ . թօք . սան վէ բէրաքէնթէ ֆիրուխթ օլունուր :

Քիզալիք մէջբոլոր տիւքքեաննարտա մուայէնէի թրպալիյէ տախի իմրա օլունուպ, պունա մախոռու օտալար վար տրր: Կէճէէր աջրգ արր:

Զեյլ.—Պիճիւմէն էճգա վէն էմիւ մըզըն Լն ալէա ճիւնստէն օլտուզունու վէ բէք էնվէն Փիյաթլա սաթըլաըզընը Տօգլթօր Կֆէնտիլէրէ վէ բաղպէթլու էհալիյէ իլան ու պէյան իտէրիյ :

— 185 —

Կմախք դարձած եմ : Կուղէ՞ք տեսնել :

—Ո՛չ, պարոն, լետո՞ւ:

—Երբեմն փորս կ'ուռնայ և թմբուկի մը
չափ կը մեծնայ . բայց փութ է կըսեմ և կ'անց-
նիմ :

—Ամենն ահա է, պարոն :

—Ո՛չ, տիկին, երեք ականա ունիմ որոնք
կը փտարն ու կը ցաւին: Լինաս ուռեցած է
և շատ գէշ կը հոտի: Կուղէ՞ք հոտոտել, տի-
կին:

—Ո՛չ, ոչ, մենք ատամնաբոյժ չենք. մենք
հեռուէն կը հասկրնանք :

Սակայն և այնպէս հիւանդը կը մօտենար
տիկին Տիւղոնոյի, բանալով իր խօշոր բերանը.
ուստի տիկին Տիւղոնոյ խոհեմութիւն համա-
րեց մէկ կողմ քաշուիլ ինչպէս ըրած էր նաև
տիկին Ֆրամպաու :

— Եւ քեզ դեղ մը կուտամ, և ախուսնե-
րուդ վրայ կը դնես, ըսաւ Սէզարին, լմնցաւ
բոնիբոգ:

— Ո՛հ չէ՛, տիկին, տակաւին չի խօսեցայ հիւանդութեանցս վատթարագոյնին վրայ, սաստիկ ցաւ կը զգամ այն դեղին վրայ, զոր չեմ գիտեր ինչպէս բացատրեմ. կը վախնամ որ ամօթ կը պատճառեմ ձեզ :

—Հոգ չէ, բռէք, պարօն, բժիշկի մը ա.

— 186 —

մեն բան կրնայ ըստիլ, և պէտք է ըստի.
առանց ասոր, ինչպէս կուղէք որ բուժի ձեր
հիւանդութիւնը :

— Իրաւունք ունիք, տիկին, բայց պատճառըն այն է որ դուք . . . դուք միւս բժիշկներուն պէս չէք :

—Հոգ չէ, հերիք է որ կարող ըլլամ ձեզ
բռնկելու: Զեղ պէտք եղածն այլ այս չէ:

—Այո՛, տիկին, և ապահով եմ որ պիտի բժշկէք. Ուրեմն որոշուեցաւ, քանի որ բժշկի մը կրնայ ամեն բան ըսուիլ, պէտք չէ վարանիլ. ցաւ մը կը զգամ. տիկին, բայց սառնորկ ցաւ մը, կարծեմ գամ կը կոչուի:

—Գա՛մ, բայց ինչո՛ւ կը խպնիք այս բառն
արտասանելու. աշխարհ արարատ գիտէ թէ
գամըն ինչ է, ո՛ւր մտաւ այդ գամը :

—Ա՛հ, տիկին, ճիշդ այն տեղն որով կը նըստինք, բայց այնպէս մը մտաւ որ չեմ կրնար նստիլ :

—Ես քեզի դեզ մը կուտամ, ծեփելիք կը չինես և վրան կը դնես:

—Եթէ այս ծառայութիւնն անձամբ ընէք զիս անհունս երախտապարտ կը թողուք, տիկին :

—Ո՛հ, չէ, ես այդ տեսակ բան չեմ կրը-
նար ընել: Բայց ծեփելիք մը դնելէ աւելի